

احیای شب قدر؛ فرصت ایجاد حراست الهی

یکی از نمونه‌های حراست الهی شب زنده‌داری و احیاست که می‌تواند انسان را تقویت کند تا در برابر حمله‌ها، هجوم‌ها و توطئه‌ها، ایستادگی و مقاومت کند.

یکی از نمونه‌های حراست الهی شب زنده‌داری و احیاست که می‌تواند انسان را تقویت کند تا در برابر حمله‌ها، هجوم‌ها و توطئه‌ها، ایستادگی و مقاومت کند.

یکی از الطاف و موهبت‌های ویژه خداوند در ماه مبارک رمضان شب قدر است. چنانکه پیامبر اکرم(ص) فرموده‌اند: «خداوند از روزها، جمعه و از ماه‌ها، ماه رمضان و از شب‌ها، شب قدر را برای خود اختیار کرده است». شب قدر اوج معنویت و عبادت ماه مبارک رمضان و شب تجلی میعاد انسان با خداوند و از خود جدا شدن و غرق در دریای رحمت و محبت و مهربانی خدا شدن است.

آیت‌الله سید جمال‌الدین دین‌پرور، شارح و مترجم نهج‌البلاغه در همکاری با خبرگزاری ایکن‌ا در سلسله درس‌گفتارهای «دریچه‌ای رو به ملکوت» به تبیین فضیلت و اهمیت شب‌های قدر پرداخته است که در ادامه با هم می‌خوانیم و می‌بینیم.

«شب ارزشمند بیست و یکم ماه مبارک رمضان که علاوه بر شب شهادت مولای متقیان علی(ع) است، شب ویژه عبادت و به ویژه شب احیا یعنی شب بیداری و شب زنده‌داری است. از این فرصت استفاده و عرض می‌کنم که از شب بیداری و شب احیا، تعبیر بهتری کنیم. شب زنده‌داری غیر از بیدار بودن است. ممکن است انسان شب بیدار باشد، اما واقعاً زنده نباشد. مهم این است که انسان وقتی بیدار است، عنوان شب زنده‌داری را داشته باشد. شب زنده‌داری یک جنبه عرفانی و اخلاقی دارد که می‌تواند زمینه‌ای برای بیداری اجتماعی، سیاسی و ... باشد.

چون اگر جامعه ما بخواهد در این سطح، متعالی و عالی باشد و زندگی مردم کاملاً خوب و قابل قبول باشد؛ نیاز به یک سلسله مسائل معنوی و عرفانی است. مسئله احیا، شب زنده‌داری و شب بیداری، نکته مهمی دارد که در واقع خلأ مهم روحی انسان‌ها را پر می‌کند و انسان را برای زندگی و برای اینکه در جامعه بتواند نقش یک انسان موفق را داشته باشد، ضروری است.

مسئله احیا و شب زنده‌داری برای این است که انسان روح خود را آماده کند تا بتواند از این پایگاه رفیع زندگی و روزش را تنظیم کند. در واقع می‌توانیم بگوییم شب زنده‌داری و شب بیداری برای روز بیداری است. چه کسی می‌تواند از روزش استفاده کند و چه کسی می‌تواند در زندگی و ارتباطاتش و همچنین در مسائل اجتماعی و سیاسی موفق باشد؟ کسی که روحش را ساخته و تهذیب کرده باشد که در این رابطه می‌توانیم از سخنان امیرالمؤمنین در نهج‌البلاغه استفاده کنیم. آنچه باعث یک زندگی عالی انسانی می‌شود، تهذیب و پاک کردن روح و تربیت آن است.

امام علی(ع) در خطبه ۲۳۴ نهج‌البلاغه به این نکته‌ها اشاره می‌کند؛ «وَعَنْ ذَلِكَ مَا حَرَسَ اللَّهُ عِبَادَةَ الْمُؤْمِنِينَ بِالصَّلَوَاتِ وَالزَّكَاةِ وَ مُجَاهِدَةَ الصِّيَامِ فِي الْأَيَّامِ الْمَقْرُوضَاتِ تَسْكِينًا لِأَطْرَافِهِمْ وَ تَحْشِيعًا لِأَبْصَارِهِمْ وَ تَذَلِيلًا لِثُقُوبِهِمْ وَ تَحْفِيزًا لِقُلُوبِهِمْ وَ إِذْهَابًا لِلْحَيْلَاءِ عَنْهُمْ» یعنی مهم است که خداوند می‌خواهد، مؤمن را حراست کند. حراست مؤمنین یعنی چه؟ مؤمنین چگونه می‌خواهند از این حراست الهی بهره‌مند شوند؟

اگر اجتماع و جامعه مسلمین بخواهند حراست شوند و از شر دشمنان محفوظ باشند و دشمنان نتوانند بر او مسلط شوند، نیاز به حراست الهی دارد. یکی از نمونه‌های این حراست الهی شب زنده‌داری و احیاست که می‌تواند انسان را تقویت کند تا در برابر حمله‌ها، هجوم‌ها و توطئه‌ها، ایستادگی و مقاومت کند؛ لذا فرمود: این حراستی که خداوند می‌خواهد انجام دهد، توسط خود مردم است و مردم باید زمینه این حراست را فراهم کنند و یکی از زمینه‌های آن احیاست که در آن عبادت، خضوع و خشوع وجود دارد.

امام(ع) فرمود: «حَرَسَ اللَّهُ عِبَادَةَ الْمُؤْمِنِينَ بِالصَّلَوَاتِ وَالزَّكَاةِ»؛ خداوند با نماز خواندن و عبادت کردن، با زکات دادن و انفاق کردن و همین روزه گرفتن‌ها حراست می‌کند. مسلم است که روز گرفتن، جهاد است. انسان باید غذا و آب بخورد، ولی جهاد می‌کند و جلوی نفس خود را می‌گیرد و روحش دائم در حال اوج و ترقی است. انسان گرسنه که می‌شود و می‌خواهد غذا بخورد، سمت غذا می‌رود، می‌گوید روزه ام و کنار می‌رود. می‌گوید تشنه ام و می‌خواهد آب بخورد، می‌گوید روزه ام و کنار می‌رود. این مسئله مانند ورزشکاری است که می‌خواهد دارای اندامی قوی باشد و باید وزنه بلند کرده و سختی‌ها را تحمل کند تا اثر آن در بدنش ظاهر شود.

«تَسْكِينًا لِأَطْرَافِهِمْ»، این عبادت و شب زنده‌داری‌ها اثرش در وجود انسان است و اطراف یعنی دست و پا و گوش و زبان. اگر انسان می‌خواهد دستش پاک باشد و پایش در مسیر حق قدم بردارد و در راه خدمت به مردم باشد و دستش خدمتگزار باشد، ریشه آن در عبادت و شب زنده‌داری است.

انسان در شب بیست و یکم رمضان سرمایه‌گذاری کرده و روحش را تقویت می‌کند تا فردا که وارد اجتماع شد، بتواند این نورانیت را در کسب و کار و ارتباطاتش تحقق ببخشد. چه کسی می‌تواند از مال حرام بگذرد؟ چه کسی می‌تواند از کار حرام اجتناب کند؟ کسی که روح قوی و متعالی داشته باشد که در برابر جاذبه‌های شیطنی بتواند مقاومت کند. این مقاومت محصول عبادت است؛ بنابراین یکی از مهمترین مسئله عبادت، احیا و شب زنده‌داری است و به انسان کمک می‌کند تا جامعه را یک جامعه ایده‌آل انسانی بسازد.

«و تَذِيلًا لِّقُوسِهِمْ وَ تَحْفِيزًا لِّقُلُوبِهِمْ وَ إِذْهَابًا لِلْخَيْلَاءِ عَنْهُمْ؛ نفس انسان به حالت فروتنی و مهربانی درمی آید.» یکی از نکاتی که دنیای امروز گرفتار آن است، خشم ها و غضب های برخاسته از نفس انسان است، از خودخواهی ها است که در برابر انسان ها حالت خشونت به خود می گیرد. چه کسی می تواند در برابر دیگران محبت و فروتنی کند؟ آنکه روحش فروتن باشد و بتواند مهربانی را در خود به وجود آورد و همه این ها پایگاه مهمی دارد که عبارتست از عبادت و احیا در شب های قدر.

نکته مهم درباره شب های قدر این است که دوستان باید توجه کنند، به ویژه کسانی که از این فرصت استفاده و به مساجد و محل های عبادت مراجعه می کنند باید به عظمت و اهمیت کار خود توجه کنند و فکر نکنند مراسمی است که در هر حال برگزار می شود. در این حالت خودسازی می کنند و خود را آماده و روحشان را تقویت می کنند که در اوج قرار بگیرد تا فردا که وارد زندگی، ارتباط، کسب و تجارت و امور دنیا شدند، آنجا باید آثار احیا و شب زنده داری مشهود باشد.

اگر کسی شب تا صبح بیدار باشد، اما فردا که سر کار می رود در رابطه با مردم، حقوق مردم را در نظر نگیرد و یا تضييع کند و یا خدمتی که باید انجام دهد، کوتاهی کند، بداند دیشب که شب قدر بوده، نتوانسته است از این فرصت استفاده کند. این خیلی مهم است که ما به شب احیا به عنوان شب مراسم رسمی نگاه نکنیم، بلکه به عنوان یک سلسله عملیاتی که داریم، روحمان را به اوج آسمان می رسانیم، توجه کنیم. البته خداوند هم کمک می کند. وقتی ما در این مسیر وارد شویم، خداوند کمک می کند و دستمان را می گیرد و می توانیم با آن روح بلند و تزکیه شده وارد شویم و به خدمت و انجام وظیفه اقدام کنیم. خداوند به همه ما توفیق دهد که از این شب بزرگ حداکثر استفاده را کرده باشیم.»